

Comisia drepturile omului și relații interetnice

DECIZIE

pe marginea Raportului tematic "Dreptul la viață, sănătate, siguranță și securitate în traficul rutier"

În conformitate cu articolul 22, 27 și 111 din Regulamentul Parlamentului Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 797/1996, Comisia drepturile omului și relații interetnice adoptă prezenta Decizie.

Art. 1 – Se ia act de Raportul Avocatului Poporului "Dreptul la viață, sănătate, siguranță și securitate în traficul rutier", precum și de propunerile participanților la audieri.

Art. 2 – Comisia, bazându-se pe informația cuprinsă în Raportul Avocatului Poporului, constată că traficul rutier în Republica Moldova prezintă riscuri semnificative pentru viața și sănătatea populației, ceea ce duce la încălcarea drepturilor fundamentale ale omului.

Datele statistice prezentate de către Biroul Național de Statistică pe categorii de contravenții atestă faptul că, 71,2% din totalul deciziilor de aplicare a sancțiunii contravenționale se referă la încălcările în domeniul circulației rutiere, acestea fiind în creștere cu 20,9% față de anul 2021. Astfel, pe parcursul anului 2022, au fost constatate 479,4 mii de contravenții în domeniul circulației rutiere sau cu 20,9% mai mult comparativ cu anul 2021.

Conform Raportului Avocatului Poporului, estimările efectuate ale costurilor sociale ale fatalităților (deceselor) și rănilor în accidente rutiere în Republica Moldova evidențiază faptul că pierderile cauzate statului constituie circa 1,6% din Produsul Intern Brut și poate fi estimată la începutul anului 2022 la suma de 214,57 mln. USD sau circa 225 mii USD per persoană. Or, reducând mobilitatea internă a oamenilor, a capitalului și a forței de muncă, infrastructura precară constituie o constrângere majoră pentru dezvoltarea economică.

Totodată, în Raportul Avocatului Poporului se menționează că, sistemul învechit de management al traficului și siguranței rutiere, utilizarea limitată a noilor abordări și tehnologii de siguranță rutieră, și colectarea și analiza deficitară a datelor acționează negativ asupra circulației și siguranței generale.

Art. 3 – Se constată că, sunt necesare soluții pragmatice și acțiuni coordonate a tuturor actorilor cu atribuții în domeniul siguranței traficului rutier, deoarece siguranța rutieră este o responsabilitate comună.

Complementar, este necesară implicarea plenară a autorităților publice locale, a societății civile, a institutelor de cercetare și inovare, precum și a reprezentanților mediului academic în procesul de generare și implementare a

soluțiilor practice, menite să îmbunătățească infrastructura rutieră și să fluidifice traficul rutier. Or, numai prin efortul comun poate fi atins obiectivul de a reduce impactul și consecințele accidentelor rutiere.

Comisia drepturile omului și relații interetnice exprimă îngrijorare privind numărul semnificativ al accidentelor rutiere soldate cu deces, precum și cele în care au de suferit copiii, pentru că Republica Moldova înregistrează de 3 ori mai multe decese a copiilor decât media europeană - ca rată din numărul total al deceselor.

Art. 4 – În scopul asigurării dreptului la viață, sănătate, siguranță și securitate în traficul rutier, Comisia va monitoriza continuu măsurile întreprinse de Guvern și alte autorități publice.

Comisia își exprimă speranța că, în cooperare cu Guvernul și cu alte autorități publice, este posibilă aplicarea unui Sistem Sigur în trafic pentru a asigura protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în Republica Moldova.

Art. 5 – În vederea îmbunătățirii situației în domeniul respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, precum și a remedierii problemelor existente, Guvernul Republicii Moldova; Ministerul Afacerilor Interne; Ministerul Justiției; Ministerul Finanțelor; Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Procuratura Generală; Inspectoratul Național al Poliției; Inspectoratul Național de Patrulare; Inspectoratul Național de Probațiune, autoritățile publice locale, precum și alte autorități competente – se vor implica plenar pentru a asigura implementarea recomandărilor cuprinse în Raportul Avocatului Poporului.

Autoritățile vizate vor informa Comisia drepturile omului și relații interetnice despre acțiunile întreprinse până pe data de 10 aprilie 2025.

Art. 6 – Guvernul:

- va asigura implementarea de către ministere și alte instituții a acțiunilor necesare pentru remedierea deficiențelor identificate în Raportul Avocatului Poporului, utilizând în acest sens un mecanism specific de coordonare a procesului și de raportare Comisiei drepturile omului și relații interetnice a realizărilor;

- va aplica principiile internațional aprobate de Sistem Sigur pentru o schimbare de cultură în sistemul legal de abordare a siguranței rutiere care include: partajarea responsabilităților, focusarea prioritară pe accidente cu decese și răniri, identificarea proactivă a locațiilor de risc și abordarea sistemică a problemei siguranței în traficul rutier;

- va adopta, modifica în termen restrâns actele normative necesare;

- va implementa o linie bugetară dedicată îmbunătățirii siguranței rutiere în cadrul Fondului rutier, focusându-se pe infrastructura rutieră locală (drumuri locale și străzi);

- va asigura integrarea unei abordări holistice a siguranței rutiere axată pe schimbarea transformățională prin responsabilitate partajată pentru un sistem sigur;

- va propune modificări legislative pentru ca accidentele rutiere cu implicarea copiilor (0 – 17 ani) să fie declarate prin lege cazuri excepționale ce vor fi supuse investigării aprofundate în baza unor mecanisme specifice;
- va înainta propuneri de modificare a Legii nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier sau va elabora un nou cadru legal, cu stabilirea exhaustivă a scopului și obiectivelor de abordare a erorii umane în trafic, prin partajarea clară a responsabilităților sistemice;
- va propune modificarea Legii drumurilor nr. 509/1995 la capitolul "gestionarea drumurilor", pentru a stabili responsabilitățile în managementul siguranței infrastructurii;
- va elabora și aproba Strategia de mobilitate 2030, ajustată la cerințele europene de abordare a mobilității urbane;
- va evalua oportunitatea creării unei agenții directe care să preia responsabilitatea pentru siguranța rutieră;
- va susține implementarea în țară a Planurilor de Mobilitate Urbană, prevăzute în cadrul legal de urbanism și amenajare a teritoriului;
- va determina capacitățile pentru efectuarea unei evaluări atente a performanței prezente și viitoare a mobilității urbane pe teritoriul Republicii Moldova din perspectiva obiectivelor politice de integrare europeană;

- va asigura revizuirea și ajustarea procedurilor standard de operare ale Poliției la necesitățile și tendințele actuale, precum și va ajusta principiile de patrulare rutieră pe traseele naționale, în baza analizei datelor și riscurilor identificate în traficul rutier;
- va asigura bugetarea necesară pentru garantarea dreptului la viață, sănătate, siguranță și securitate în traficul rutier și va repartiza autorităților publice resursele financiare necesare;
- va conlucra activ cu Oficiul Avocatului Poporului și Consiliul pentru egalitate în procesul de soluționare a problemelor ce au impact negativ asupra drepturilor și libertăților omului.

Art. 7 – Prezenta Decizie intră în vigoare la data adoptării.

Grigore NOVAC,
Președintele Comisiei